

Technikum Nr 2 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen
klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych (kształcenie ogólne).

Przedmiot: Fizyka

Zakres: Podstawowy

ASTRONOMIA I GRAWITACJA				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> ➤ podaje definicję roku świetlnego ➤ opisuje budowę Galaktyki i miejsce Układu Słonecznego w Galaktyce ➤ wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku obserwacji ➤ wyjaśnia założenia teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika ➤ opisuje miejsce Układu Słonecznego w Galaktyce i miejsce Ziemi w Układzie Słonecznym ➤ wyjaśnia, dlaczego zawsze widzimy tę samą stronę Księżyca ➤ opisuje gwiazdy jako naturalne źródła światła ➤ opisuje Słońce jako jedną z gwiazd, a Galaktykę (Drogę Mleczną) jako jedną z wielu galaktyk we Wszechświecie ➤ opisuje przebieg i wynik 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porównuje rozmiary i odległości we Wszechświecie (galaktyki, gwiazdy, planety, ciała makroskopowe, organizmy, cząsteczki, atomy, jądra atomowe) ➤ posługuje się pojęciem roku świetlnego ➤ opisuje przebieg i wynik przeprowadzonej obserwacji, wyjaśnia rolę użytych narzędzi lub przyrządów ➤ wyjaśnia ruch gwiazd na niebie za pomocą ruchu obrotowego Ziemi ➤ wymienia nazwy i podstawowe własności planet Układu Słonecznego i porządkuje je według odległości od Słońca ➤ wskazuje różnice między planetami typu Ziemi (Merkury, Wenus, Ziemia i Mars) a planetami olbrzymimi (Jowisz, Saturn, Uran i Neptun) ➤ rozwiązuje proste zadania związane z budową Układu Słonecznego ➤ opisuje warunki panujące na Księżycu, wyjaśnia przyczynę występowania faz i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwiązuje zadania związane z przedstawianiem obiektów bardzo dużych i bardzo małych w odpowiedniej skali ➤ planuje proste obserwacje astronomiczne, wybiera właściwe narzędzia lub przyrządy ➤ opisuje i porównuje budowę planet Układu Słonecznego ➤ wymienia i charakteryzuje inne obiekty Układu Słonecznego (księżyce planet, planety karłowate, planetoidy, komety) ➤ określa, w której fazie Księżyca możemy obserwować zaćmienie Słońca, a w której Księżyca, i dlaczego nie następują one w każdej pełni i w każdym nowiu ➤ wyjaśnia, dlaczego typowy mieszkaniec Ziemi częściej obserwuje zaćmienia Księżyca niż zaćmienia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ posługuje się informacjami dotyczącymi budowy Galaktyki pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych, zamieszczonych w Internecie) ➤ odnajduje na niebie gwiazdy, gwiazdozbiory i planety, posługując się mapą nieba (obrotową lub komputerową) ➤ wyjaśnia obserwowany na niebie ruch planet wśród gwiazd jako złożenie ruchów obiegowych: Ziemi i obserwowanej planety ➤ wyjaśnia, dlaczego Galaktyka widziana jest z Ziemi w postaci smugi na nocnym niebie ➤ opisuje doświadczenie Cavendisha ➤ wyjaśnia wpływ siły grawitacji na ruch ciał w układzie podwójnym 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzyskuje wyniki pomiarów zbliżone do ideału ➤ wykazuje szczególną dociekliwość poznawczą jako eksperymentator ➤ proponuje alternatywne metody badawcze ➤ wyciąga wnioski świadczące o szczególnie głębokim rozumieniu istoty sprawy ➤ wyprowadza wzór na drugą prędkość kosmiczną ➤ prawidłowo opisuje ruch ciał w Układzie Słonecznym w zależności od ich prędkości początkowych ➤ samodzielnie kojarzy fakty z różnych działów fizyki ➤ samodzielnie rozwiązuje zadania szczególnie trudne ➤ Przygotowuje szczególnie interesujący referat, prezentację, makietę i omawia je z pamięci

<p>przeprowadzonego doświadczenia, wyjaśnia rolę użytych przyrządów, wykonuje schematyczny rysunek</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ obrazujący układ doświadczalny ➤ podaje przykłady ruchu krzywoliniowego, szczególnie ruchu jednostajnego po okręgu ➤ opisuje ruch jednostajnego po okręgu, ➤ posługując się pojęciem siły dośrodkowej, zaznacza na rysunku kierunek i zwrot siły dośrodkowej ➤ wskazuje w otoczeniu przykłady sił pełniących funkcję siły dośrodkowej ➤ opisuje przebieg i wynik przeprowadzonego doświadczenia, wyjaśnia rolę użytych przyrządów, wykonuje schematyczny rysunek ➤ obrazujący układ doświadczalny ➤ wskazuje w otoczeniu 	<p>zaćmień Księżyca</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia, na czym polega zjawisko paralaksy ➤ opisuje zasadę pomiaru odległości dzielącej Ziemię od Księżyca i planet opartą na ➤ paralaksie i zasadę pomiaru odległości od najbliższych gwiazd opartą na paralaksie rocznej ➤ przedstawia graficznie zasadę wyznaczania odległości za pomocą paralaks geocentrycznej i heliocentrycznej ➤ przedstawia graficznie wektor prędkości w ruchu prostoliniowym i krzywoliniowym ➤ opisuje ruch jednostajny po okręgu, posługując się pojęciem okresu i częstotliwości ➤ wykonuje doświadczenie związane z badaniem cech siły dośrodkowej ➤ opisuje zależność między siłą dośrodkową a masą, prędkością liniową i promieniem, ➤ wskazuje przykłady sił pełniących funkcję siły dośrodkowej ➤ wyjaśnia, dlaczego w praktyce nie obserwujemy oddziaływań 	<p>Słońca</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ oblicza odległość do gwiazdy (w parsekach) na podstawie jej kąta paralaksy ➤ posługuje się jednostkami: rok świetlny, jednostka astronomiczna ➤ wykonuje doświadczenia wykazujące, że prędkość w ruchu krzywoliniowym skierowana jest stycznie do toru ➤ planuje doświadczenie związane z badaniem cech siły dośrodkowej ➤ wskazuje przykłady wykorzystania satelitów geostacjonarnych i III prawa Keplera ➤ wyjaśnia, w jaki sposób możliwe jest zachowanie stałego położenia satelity względem powierzchni Ziemi ➤ rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z: pierwszą prędkością kosmiczną, siłą grawitacji, 	<p>rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe, korzystając: ze wzoru na siłę grawitacji, ze wzoru na pierwszą prędkość kosmiczną, z III prawa Keplera, związane z przecięciem i niedociążeniem w układzie odniesienia poruszającym się przyspieszeniem skierowanym w górę lub w dół pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, w tym popularnonaukowych dotyczącymi: zaćmień Księżyca i Słońca, klasyfikacji gwiazd i galaktyk, przykładów ruchu krzywoliniowego i sił spełniających funkcję siły dośrodkowej innych niż rozpatrywane na lekcji</p>	
--	---	---	---	--

<p>przykłady oddziaływań</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ grawitacyjnych ➤ podaje ogólne informacje na temat lotów kosmicznych, wskazując przykłady wykorzystania sztucznych satelitów i lotów kosmicznych ➤ podaje przykłady zastosowania sztucznych satelitów ➤ posługuje się pojęciem satelity geostacjonarnego ➤ przedstawia graficznie eliptyczną orbitę planety z uwzględnieniem położenia Słońca posługuje się pojęciem siły ciężkości wskazuje przykłady występowania stanu nieważkości 	<p>gravitacyjnych między ciałami innymi niż ciała niebieskie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia wpływ siły grawitacji Słońca na ruch planet i siły grawitacji planet na ruch ich księżyców, wskazuje siłę grawitacji jako przyczynę spadania ciał na powierzchnię Ziemi ➤ interpretuje zależności między wielkościami w prawie powszechnego ciężenia dla mas punktowych lub rozłącznych kul ➤ opisuje działanie siły grawitacji jako siły dośrodkowej przez analogię z siłami mechanicznymi ➤ wyjaśnia wpływ siły grawitacji Słońca na ruch planet i siły grawitacji planet na ruch ich księżyców, wskazuje siłę grawitacji jako przyczynę spadania ciał na powierzchnię Ziemi ➤ opisuje ruch sztucznych satelitów wokół Ziemi (jakościowo) ➤ posługuje się pojęciem pierwszej prędkości kosmicznej ➤ opisuje ruch satelity geostacjonarnego podaje i interpretuje treść III prawa Keplera ➤ wyznacza zależność okresu ruchu od promienia orbity (stosuje prawo 	<p>a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia wielkości dane i szukane, - szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, i na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych; zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony z dokładnością do 2-3 cyfr znaczących ➤ rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe: związane z ruchem jednostajnym po okręgu, korzystając ze wzoru na siłę dośrodkową ➤ posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, w tym popularnonaukowych, m.in. dotyczącymi budowy Układu Słonecznego, a także poszukiwań życia poza Ziemią historii lotów kosmicznych i wykorzystania sztucznych satelitów 		
---	--	---	--	--

	<p>Keplera)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia, na czym polega stan nieważkości, i podaje warunki jego występowania rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z: <ul style="list-style-type: none"> - budową Układu Słonecznego - wykorzystaniem pojęcia roku świetlnego - wykorzystaniem zjawiska paralaksy - ruchem jednostajnym po okręgu - siłą dośrodkową - ruchem satelity geostacjonarnego oraz wykorzystaniem III prawa Keplera - stanem nieważkości 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystania satelitów geostacjonarnych (innych niż omawiane na lekcji) oraz prac i odkryć Jana Keplera - występowania stanu nieważkości w statku kosmicznym, a także przeciążenia i niedociążenia ➤ wskazuje przykłady sił grawitacji inne niż rozpatrywane na lekcji, podaje przykłady ruchu pod wpływem siły grawitacji oraz odkrycia Izaaka Newtona 		
FIZYKA ATOMOWA				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyodrębnia efekt fotoelektryczny z kontekstu, wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku doświadczenia ➤ opisuje efekt fotoelektryczny, wyjaśnia pojęcie fotonu ➤ opisuje zależności energii fotonu od częstotliwości ➤ wyjaśnia, że wszystkie ciała emitują promieniowanie, wskazując przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje przebieg doświadczenia, podczas którego można zaobserwować efekt fotoelektryczny oraz wykonuje schematyczny rysunek obrazujący układ doświadczalny i formułuje wnioski oparte na obserwacjach empirycznych dotyczących efektu fotoelektrycznego ➤ odczytuje dane z tabeli, ocenia na podstawie podanej pracy wyjścia dla 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystuje zasadę zachowania energii do wyznaczenia energii i prędkości fotoelektronów ➤ wyjaśnia, dlaczego założenie o falowej naturze światła nie umożliwia wyjaśnienia efektu fotoelektrycznego <i>odróżnia widma absorpcyjne od emisyjnych i opisuje różnice między nimi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje doświadczenia, w których można zaobserwować falową naturę materii ➤ <i>opisuje zjawisko emisji wymuszonej</i> ➤ rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe, dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - zjawiska fotoelektrycznego, - budowy atomu wodoru, - widma atomu wodoru i przejść elektronu między 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje zjawiska świadczące o korpuskularnej naturze światła ➤ wyjaśnia pojęcie dualizmu korpuskularno-falowego ➤ wymienia mankamenty teorii Bohra ➤ wyjaśnia sens postulatów Bohra na gruncie mechaniki falowej ➤ posługuje się pojęciem liczby kwantowej

<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje przebieg i wynik przeprowadzonego doświadczenia, formułuje wnioski oparte na obserwacjach empirycznych dotyczących promieniowanie ciał ➤ opisuje budowę atomu wodoru ➤ podaje postulaty Bohra ➤ wykorzystuje postulaty Bohra i zasadę zachowania energii do opisu powstawania widma wodoru ➤ opisuje widmo wodoru 	<p>danego metalu oraz długości fali lub barwy padającego nań promieniowania, czy zajdzie efekt fotoelektryczny</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje promieniowanie ciał ➤ opisuje związek między promieniowaniem emitowanym przez dane ciało oraz jego temperaturą opisuje stan podstawowy i stany wzbudzone stosuje zależność między promieniem n-tej orbity a promieniem pierwszej orbity w atomie wodoru ➤ interpretuje linie widmowe jako przejścia między poziomami energetycznymi atomów ➤ interpretuje zasadę zachowania energii przy przejściach elektronu między poziomami energetycznymi w atomie z udziałem fotonu ➤ formułuje wnioski oparte na obserwacjach empirycznych dotyczących natury światła ➤ opisuje falowe i kwantowe własności światła ➤ rozwiązuje proste zadania obliczeniowe dotyczące energii fotonu, budowy atomu wodoru, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podaje ograniczenia teorii Bohra ➤ podaje argumenty na rzecz falowej i korpuskularnej natury światła oraz granice stosowalności obu teorii i teorię łączącą je w jedną <i>opisuje w uproszczeniu zjawisko emisji wymuszonej</i> ➤ rozwiązuje proste zadania obliczeniowe dotyczące - przejść elektronu między poziomami energetycznymi w atomie wodoru z udziałem fotonu, np. oblicza energię i długość fali fotonu emitowanego podczas przejścia elektronu między określonymi orbitami - <i>fal de Broglie'a, np. oblicza długość fali materii związanej z danym ciałem</i> ➤ posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, w tym popularnonaukowych, m.in. dotyczącymi: poglądów na strukturę atomu 	<p>poziomami energetycznymi w atomie z udziałem fotonu, np. oblicza końcową prędkość elektronu poruszającego się po danej orbicie po pochłonięciu fotonu o podanej energii - <i>fal de Broglie 'a</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, w tym popularnonaukowych dotyczącymi: <ul style="list-style-type: none"> - urządzeń, w których wykorzystywane jest zjawisko fotoelektryczne - praktycznego wykorzystania analizy widmowej - badań nad naturą światła oraz zastosowań teorii kwantowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omawia budowę atomów wieloelektronowych i wskazuje związek między budową atomu a właściwościami makroskopowymi pierwiastków
---	--	---	--	---

	<p>promieniowania ciał, a w szczególności: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i ocenia na tej podstawie wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony z dokładnością do 2-3 cyfr znaczących</p>	<p>wodoru oraz życia i pracy naukowej Nielsa Bohra, budowy i widm atomów wieloelektronowych, przykładów zastosowania laserów innych niż rozpatrywane na lekcji</p>		
FIZYKA JĄDROWA				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wymienia cząstki, z których są zbudowane atomy ➤ podaje skład jądra atomowego na podstawie liczby masowej i atomowej ➤ odczytuje dane z tabeli ➤ opisuje zjawisko promieniotwórczości naturalnej, wskazując przykłady źródeł promieniowania jądrowego ➤ formułuje wnioski oparte na obserwacjach empirycznych dotyczących zjawiska promieniotwórczości ➤ odróżnia reakcje jądrowe od reakcji chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ posługuje się pojęciami: <i>pierwiastek, jądro atomowe, izotop, proton, neutron, elektron</i> ➤ wskazuje przykłady izotopów ➤ wymienia właściwości promieniowania jądrowego ➤ opisuje wybrany sposób wykrywania promieniowania jonizującego ➤ wyjaśnia, jak promieniowanie jądrowe wpływa na materię oraz na organizmy, opisuje sposoby ochrony przed promieniowaniem ➤ podaje przykłady zastosowania zjawiska promieniotwórczości ➤ opisuje rozpady alfa, beta (nie są wymagane wiadomości o neutrinach) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia, dlaczego jądro atomowe się nie rozpada ➤ opisuje zasadę działania licznika Geigera-Mullera ➤ porównuje przenikliwość znanych rodzajów promieniowania oraz szkodliwość różnych źródeł promieniowania ➤ sporządza wykres zależności liczby jąder, które uległy rozpadowi od czasu na podstawie danych z tabeli (oznaczenie wielkości i skali na osiach), a także odczytuje dane z wykresu ➤ opisuje działanie elektrowni 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia pojęcie <i>antymateria</i> ➤ przedstawia trudności związane z kontrolowaniem fuzji termojądrowej ➤ opisuje przemiany jądrowe, które będą zachodziły w Słońcu w przyszłych etapach jego życia ➤ rozwiązuje zadania metodą graficzną, korzystając z wykresu przedstawiającego zmniejszanie się liczby jąder izotopu promieniotwórczego w czasie ➤ posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, w 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje rozpad beta plus i wychwyty elektronu ➤ opisuje budowę i zasadę działania detektorów innych niż opisane w podręczniku ➤ wyjaśnia, czym jest antymateria ➤ klasyfikuje cząstki w oparciu o Model Standardowy ➤ wyjaśnia pojęcie kwarka

<ul style="list-style-type: none"> ➤ posługuje się pojęciami jądra stabilnego i niestabilnego ➤ opisuje rozpad izotopu promieniotwórczego, posługując się pojęciem czasu połowicznego rozpadu ➤ podaje przykłady zastosowania zjawiska promieniotwórczości (datowania substancji na podstawie składu izotopowego) ➤ podaje przykłady zastosowania energii jądrowej ➤ posługuje się pojęciami: energii spoczynkowej, deficytu masy i energii wiązania ➤ podaje wiek Słońca i przewidywany czas jego życia ➤ wyjaśnia, że każda gwiazda zmienia się w czasie swojego życia ➤ podaje przybliżony wiek Wszechświata 	<p>oraz sposób powstawania promieniowania gamma</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje reakcje jądrowe, stosując zasady: zachowania liczby nukleonów i zasadę zachowania ładunku oraz zasadę zachowania energii ➤ rysuje wykres zależności liczby jąder, które uległy rozpadowi od czasu ➤ wyjaśnia zasadę datowania substancji na podstawie składu izotopowego, np. węgla ^{14}C ➤ opisuje reakcję rozszczepienia uranu ^{235}U zachodzącą w wyniku pochłonięcia neutronu; podaje warunki zajścia reakcji łańcuchowej ➤ wymienia korzyści i zagrożenia płynące z energetyki jądrowej ➤ opisuje reakcje termojądrowe zachodzące w gwiazdach oraz w bombie wodorowej ➤ wyjaśnia, skąd pochodzi energia Słońca i innych gwiazd ➤ interpretuje zależność $E = mc^2$ ➤ opisuje powstanie Słońca i jego przyszłe losy ➤ wymienia podstawowe właściwości 	<p>atomowej przytacza i ocenia argumenty za energetyką jądrową i przeciw niej</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ oblicza ilość energii wyzwolonej w podanych reakcjach jądrowych ➤ opisuje ewolucję gwiazdy w zależności od jej masy ➤ opisuje rozszerzanie się Wszechświata (ucieczkę galaktyk) ➤ wyjaśnia, skąd pochodzi większość pierwiastków, z których zbudowana jest materia wokół nas i nasze organizmy ➤ wyjaśnia, że proces rozszerzania Wszechświata przyspiesza i nie wiemy jeszcze, dlaczego się tak dzieje ➤ rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z energią jądrową ➤ posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów, w tym popularnonaukowych, m.in. 	<p>tym popularnonaukowych dotyczącymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doświadczenia Rutherforda nad rozpraszaniem cząstek na bardzo cienkiej folii ze złota i odkrycia jądra atomowego oraz doświadczeń wykonywanych w akceleratorach - życia i osiągnięć Marii Skłodowskiej-Curie oraz zastosowania zjawiska promieniotwórczości i wykrywania promieniowania jądrowego - korzyści i zagrożeń związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach konwencjonalnych (m.in. opartych na spalaniu węgla) i elektrowniach atomowych, a także historii rozwoju energetyki jądrowej oraz tragicznych skutków zrzuconia pierwszych bomb atomowych na Japonię i awarii elektrowni 	
---	---	--	---	--

	<p>czerwonych olbrzymów, białych karłów, gwiazd neutronowych i czarnych dziur</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ opisuje Wielki Wybuch jako początek znanego nam Wszechświata ➤ opisuje zasadę określania orientacyjnego wieku Układu Słonecznego ➤ wyjaśnia, że obiekty położone daleko oglądamy takimi, jakimi były w przeszłości <p>- rozwiązuje proste zadania obliczeniowe dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - składu jądra atomowego - reakcji jądrowych - pojęcia czasu połowicznego rozpadu - deficytu masy i energii wiązania – oblicza energię spoczynkową, deficyt masy i energię wiązania dla dowolnego pierwiastka układu okresowego, a w szczególności: rozróżnia wielkości dane i szukane, odczytuje dane z tabeli i zapisuje dane w formie tabeli, przelicza wielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i ocenia na tej podstawie wartości obliczanych wielkości 	<p>dotyczącymi: występowania i właściwości omawianych izotopów promieniotwórczych (np. izotopu radonu), metody datowania radiowęglowego ewolucji Słońca</p>	<p>jądrowej w Czarnobylu</p> <ul style="list-style-type: none"> - życia i pracy A. Einsteina, a także jednej z najważniejszych zależności występujących w przyrodzie - zależności energii wiązania przypadającej na jeden nukleon od liczby masowej - ewolucji gwiazd - historii badań Wszechświata (np. prace E. Hubble'a, A. Wolszczana) oraz ewolucji Gwiazd <ul style="list-style-type: none"> ➤ formułuje wnioski oparte na wynikach obserwacji i badań Wszechświata 	
--	---	---	---	--

	fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony z dokładnością do 2-3 cyfr znaczących			
--	---	--	--	--